

Motivace

II.

Flow phenomenon

◆ Mihaly Csikszentmihalyi
('mi:haɪ ˌtʃi:ksɛntmə'haɪ.i:/ mee-hy cheek-sent-mə-hy-ee)

◆ 1934 -

Flow fenomen

- ❖ vrcholový zážitek
- ❖ tok optimálního až extatického prožívání
- ❖ pohroužení se do příjemného zaujetí
- ❖ příjemný prožitek při hladce a optimálně uskutečňované či realizované aktivitě
- ❖ lépe než plynutí jde o pojmy: zaujetí, pohroužení do činnosti, stržení činností, unesení činností.

Při výzkumu nacházel Csikszentmihalyi šest (10) komponent:

- ◆ 1. Požadavky na jednání a následná zpětná vazba jsou prožívány jako jasné a bez interpretace. Jedinec ví jak dál správně postupovat.
- ◆ 2. Člověk se cítí optimálně zatížen a má průběh činnosti pod kontrolou.
- ◆ 3. Průběh dění je prožíván jako plynulý. Jednotlivé kroky přecházejí do následných fází, jako by dění bylo řízeno (plynulo) vnitřní logikou.
- ◆ 4. Koncentrace přichází sama od sebe. Dochází k vytěsnění všech kognic, které nejsou bezprostředně namířeny na současnou regulaci provádění.
- ◆ 5. Je značně ovlivněno subjektivní prožívání času.
- ◆ 6. Člověk se plně noří do vlastní aktivity (jde o splynutí „já“ s prováděnou činností). Dochází ke ztrátě reflexivity a uvědomění.

1. Úkol má jasně stanovené cíle, jedná se o úkol, který máme šanci úspěšně dokončit
2. Jsme schopni vysoce se soustředit na to, co děláme
3. Ztráta pocitu vědomí sebe sama
4. Zkreslené vnímání času
5. Přímá a bezprostřední zpětná vazba, možnost okamžité korekce
6. Rovnováha mezi schopnostmi a náročností úkolu
7. Pocit osobní absolutní kontroly nad situací
8. Odměna vlastní činností / činnost mě odměňuje
9. Nedostatečné povědomí o tělesných potřebách
10. Absorpce do činnosti, úkol je vykonáván s hlubokým zaujetím, ale není cítit žádná zvláštní námaha

Mechanismus FLOW

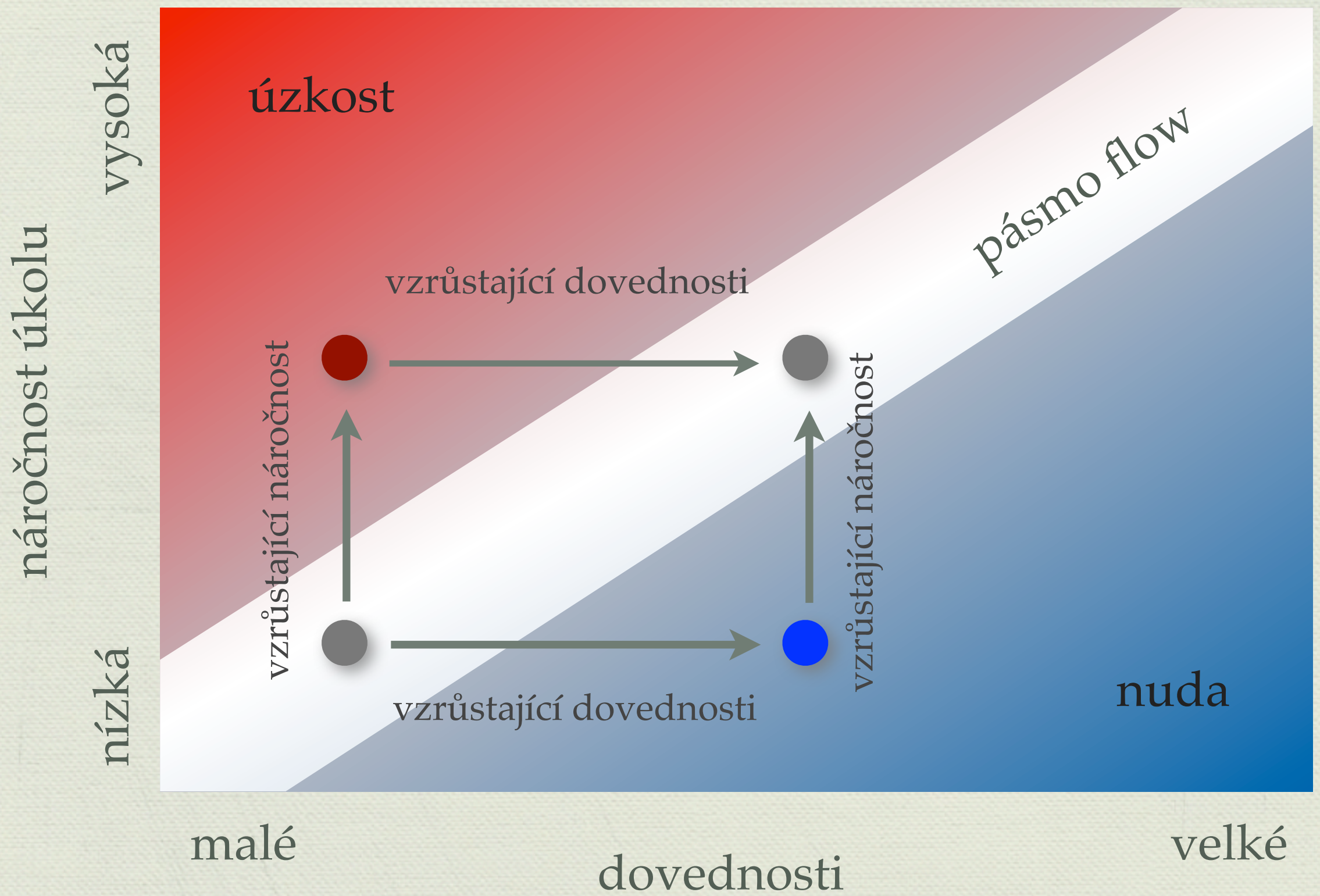
- ❖ Dle Mihalyho je schopen člověk pojmout 128 bitů informací za sekundu. (pro srovnání rozhovor zabere asi 40 bitu).
- ❖ Člověk je schopen z větší části vybrat kam pozornost zaměří (vyjma základních tělesných pocitů /hlad, žízeň ...).
- ❖ V případě přechodu do FLOW je veškerá kapacita pozornosti spotřebována na probíhající činnost. Už není nic co by se mohlo distribuovat ...

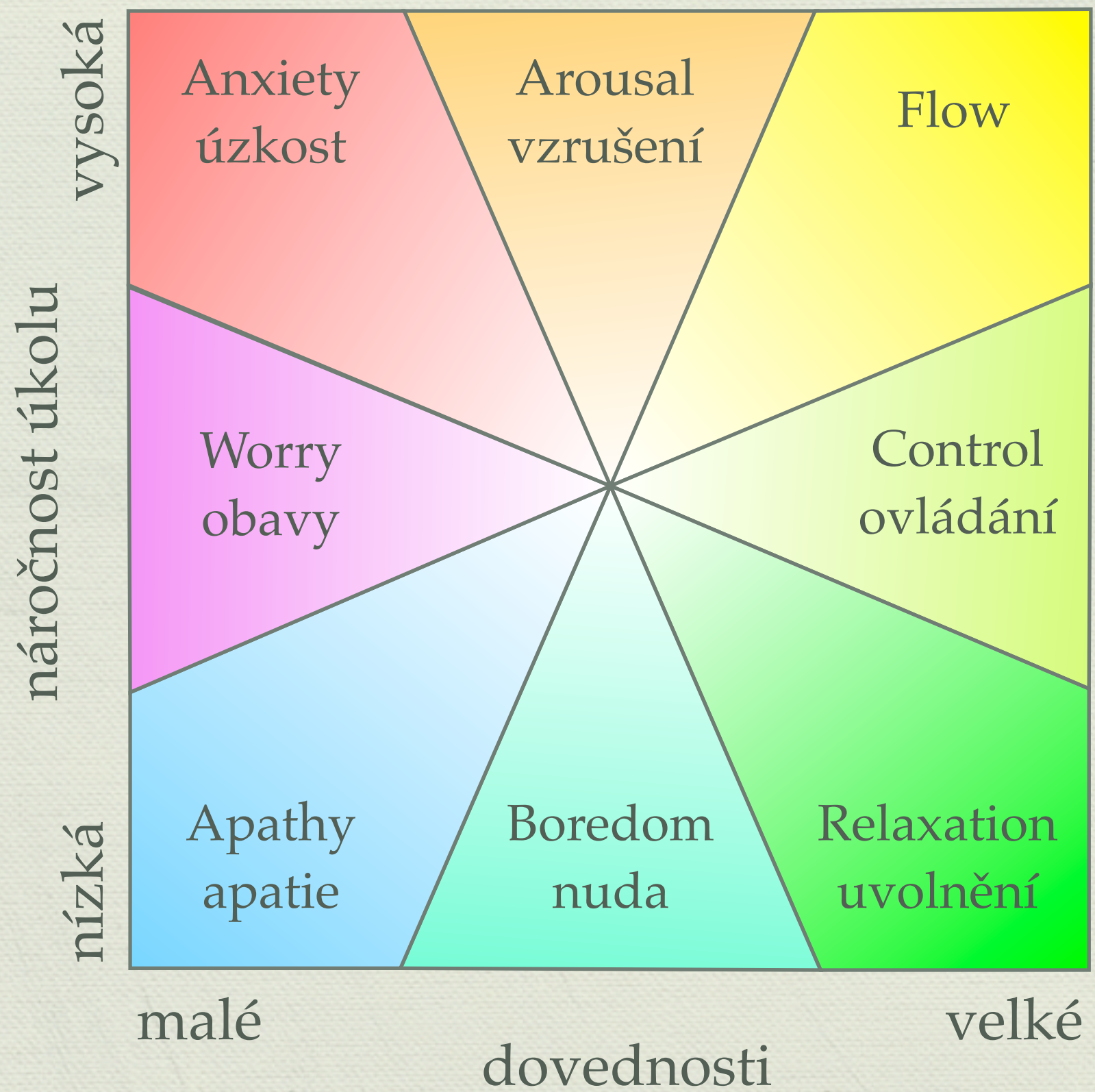
Tři nezbytné podmínky pro dosažení FLOW

- ❖ Zapojení do činnosti s jasnými cíli. Tím je stanoven směr a struktura činnosti.
- ❖ Člověk musí dobře vnímat rovnováhu mezi náročností úkolu a vlastními schopnostmi. Musí o sobě vědět, že úkol zvládne.
- ❖ Musí být jasná a bezprostřední zpětná vazba. Toto umožňuje upravovat výkon k udržení ve flow.

❖ Prožitek Flow není kulturně vázaný.

❖ Pokud je činnost příliš jednoduchá, nudíme se. Je-li naopak náročná, vzbuzuje v nás spíše úzkost. Stav proudění vzniká někde v oblasti mezi nudou a úzkostí.

Přežití jednotlivce a druhu

hlad a sex (chléb a bry)

Hlad

- ◆ Hlad člověka podněcuje k **alimentárnímu** chování
- ◆ *apetenční fáze* - pocity hladu, chuti - iniciace vyhledání potravy
- ◆ *konzumace* - potravy, obvykle příjemné, končí pocitem nasycení

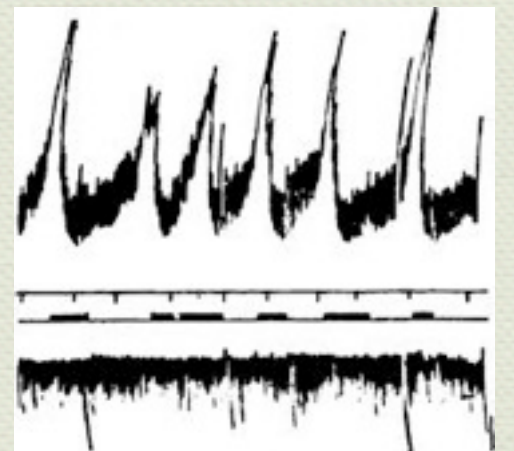

Regulace příjmu potravy

- ❖ Předpoklad: pocit hladu vyvolávají stahy prázdného žaludku
- ❖ Experiment: subjekt (A.L.Washburn) spolkl malý nafukovací balónek
- ❖ Další studie vedli k závěru, že stahy zvyšují pocit hladu, ale nejsou podmínkou

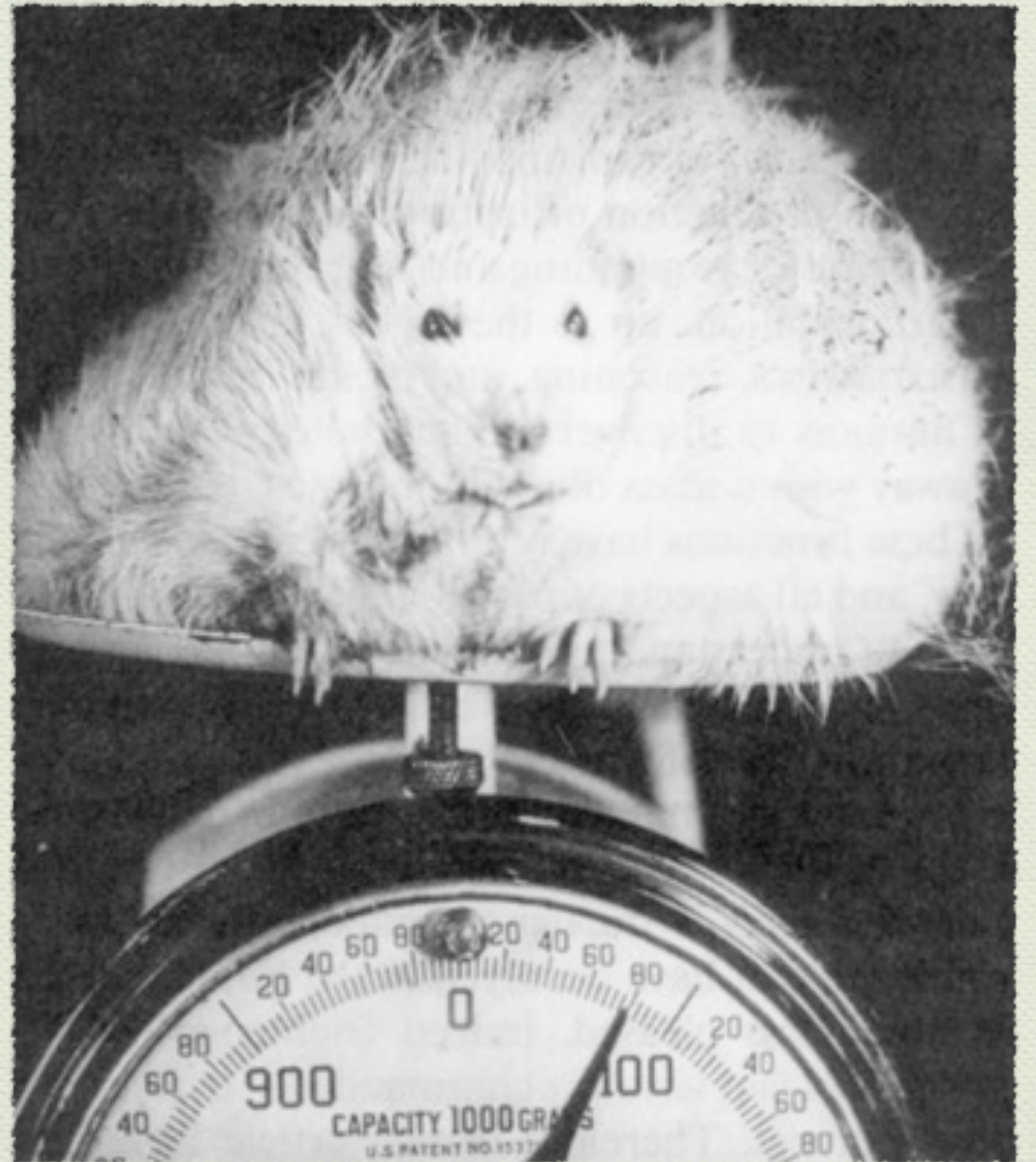

Walter Cannon
(1871-1945)

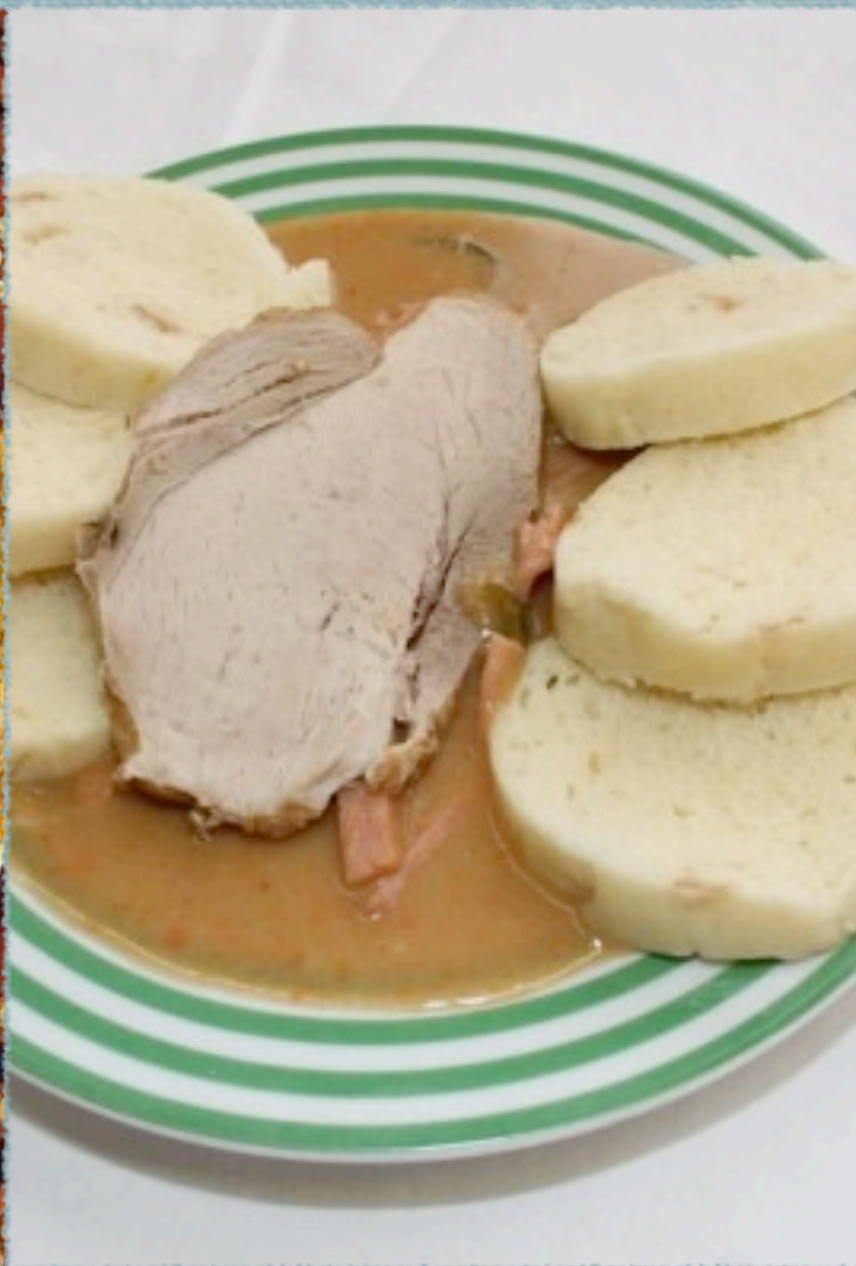

Funkce hypotalamu

- ❖ Vodítkem byla pozorování A.Frolicha, že lidé s nádory v oblasti hypotalamu jsou obézní
- ❖ Laterální hypotalamus iniciace příjmu potravy
- ❖ Ventromediální hypotalamus příjem potravy zastavuje

- ◆ **Glukostatická hypotéza** - mozek vychází z informací o hladině cukru v krvi
- ◆ **Lipostatická hypotéza** - mozek vychází z informací o hladině lipidů (tuků) v krvi
- ◆ U obou teorií jde homeostatickou regulaci optimální hladiny

Kulturní modifikace alimentárního chování

*příkladem: preference jídel v průběhu socializace, společenské restrikce
příjmu potravy, vliv náboženství*

přežití druhu
sexuální a rodičovské motivy

Přežití druhu

- ❖ Sexuální pohnutky směřují k rozmnožení, tedy k reprodukci členů druhu.
- ❖ Sexuální i rodičovské motivy mají výrazný biologický základ.
- ❖ Sexuální a rodičovské motivy se na mentální úrovni projevují poměrně naléhavými tužbami.

Přežití druhu

- ◆ Mnozí myslitelé (A. Schopenhauer, Ch. Darwin) předpokládali, že hlavní funkcí pohlavních tužeb je přežití druhu - námitky: Freud upozorňuje, že libost a plození nejsou úplně totožné cíle (potvrzují to četné lidské sex. deviace)

Přežití druhu

- ❖ Sexuální chování lze (stejně jako alimentární chování) rozdělit na fázi:
- ❖ **apetence** - na mentální úrovni - tužby, fantazie, vzruchy
- ❖ **konzumace** - vlastní sexuální aktivity směřující k dosažení orgasmu a uvolnění od sexuálního napětí

Vliv kulturních faktorů na sexuální chování

- ❖ Ve všech kulturách je lidské sexuální chování regulováno a omezováno psanými i nepsanými normami
- ❖ “incestní tabu”, věková hranice, “cudnost”, ipsace, předmanželský i manželský pohlavní styk, nevěry ...
- ❖ v 60. letech sexuální revoluce (patrně objev hormonální antikoncepce) v 80. letech revoluce částečně odezněla (patrně objev AIDS)

Vliv psychických faktorů na sexuální chování

- ◆ Etické normy jsou dětem předávány v rámci rodinných vztahů.
- ◆ Důležité je “nastavení rodiny” - katolíci odpor k antikoncepci a interrupci.
- ◆ Aktuální /i dlouhodobý/ psych. stav má nesporný vliv na sexuální aktivitu.

Biologické determinanty

- ◆ Problematika hormonální regulace, strukturální rozdíly ženských a mužských mozků.
- ◆ Podle některých autorů mění hormonální vlivy mozek způsobem, který se později projevuje rozdílným mužským a ženským chováním.
- ◆ Mnozí se však domnívají, že veškeré mentální rozdíly mezi muži a ženami jsou výsledkem rozdílných socializačních praktik, kterým jsou děvčata a chlapci vystaveni.

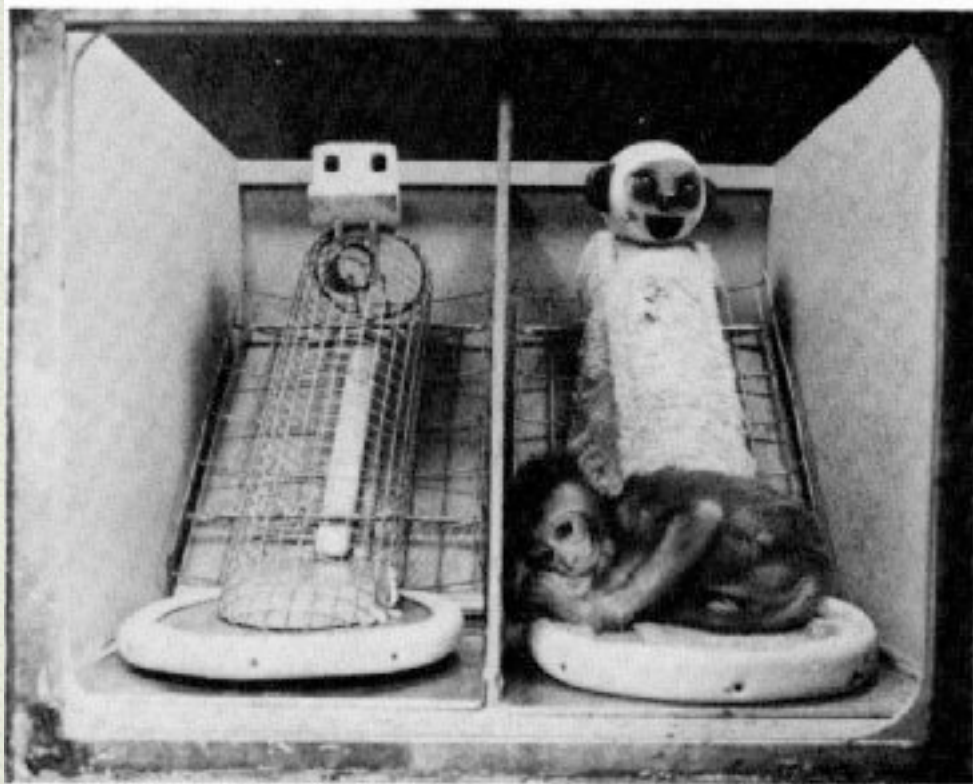

Rodičovská péče

Vrozené nebo získané?

- ❖ u lidí přispívají k pečovatelským projevům některé biologické determinanty (charakteristické rysy malých dětí)
- ❖ První sociální úsměv (4 - 6 týden) - / dvou až tříměsíční děti reagují na tvarovou konfiguraci obličeje (*en face*) /
- ❖ špatná /nebo dobrá/ rodičovská péče se přenáší mezi generacemi
- ❖ U žen vzniká mentální stav D. Winnicottem jako **primární mateřské zaujetí** - přizpůsobují své pohyby, rytmy a celou existenci potřebám a přáním dítěte.

Přilnutí - attachment

Harry Harlow
1905 - 1981

<http://psychclassics.yorku.ca/Harlow/love.htm>

<http://www.youtube.com/watch?v=OrNBEhzjg8I&feature=related>